

Deel 1

Verkiezing

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

Inleiding

In deze serie gaan we ons bezighouden met de studie naar ‘verkiezing’. Zoals we gewend zijn openen we de Bijbel en onderzoeken we wat de woorden van de Heilige Schrift ons daarover te vertellen hebben.

We zullen zoveel als mogelijk het gebruik van het woordje ‘verkiezen’ en alles wat daarmee samengaat op een overzichtelijke wijze proberen te onderzoeken.

In dit eerste deeltje zien we dat er van een aantal personen expliciet vermeld wordt dat zij ‘verkoren’ zijn. Dat zijn er niet zo heel veel en we zullen ze een voor een gaan onderzoeken.

Dan rijst natuurlijk vanzelf de vraag, waarom sommigen wel verkoren zijn en anderen niet. We gaan ons dan ook afvragen waartoe sommigen verkoren zijn. Heeft dat een bepaalde reden? Zien we een bepaald patroon? Of schuilt er achter dit woordje niets anders dan de willekeur van God?

Ik vraag je, je Bijbel open te doen en als een Bereeër de inhoud van dit boekje te onderzoeken en te zien of deze dingen alzo zijn. Er wordt geen uitgebreide theologische voorkennis van je verwacht. Dat is ook helemaal niet nodig voor mensen die de Bijbel willen onderzoeken. Kinderlijke afhankelijkheid, een verlangen naar waarheid en een gezindheid om je te laten leiden door Gods Woord en Geest zijn veel belangrijker eigenschappen dan een hoofd vol boekenwijsheid.

Ik schrijf ook deze serie zó, dat alles wat je erin vindt kunt verifiëren aan de hand van de Schrift alleen. Dat is mijn uitgangspunt. Als de Bijbel de hoogste Waarheid is, dan verklaart het Boek zichzelf en dan hebben we aan het Boek alleen genoeg om tot die Waarheid door te kunnen dringen.

Als er vragen over blijven, ligt dat niet aan het Boek, maar onze eigen kortzichtigheid of wellicht onvolwassenheid om bepaalde geestelijke zaken te kunnen onderscheiden.

Christenen zijn mensen die voortdurend moeten groeien in genade en kennis. In het natuurlijke is voedsel een absolute voorwaarde tot groei. Dat geldt ook in het geestelijke. We moeten ons laten voeden door het Woord en ons hierin laten opbouwen.

De taak van herders en leraars staat in Efeze 4 duidelijk genoeg omschreven:

‘om de heiligen toe te rusten tot het werk van dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus, totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de grootte van de volheid van Christus, opdat wij geen jonge kinderen meer zouden zijn, heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer, door het bedrog van de mensen om op listige wijze tot dwaling te verleiden, maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus.’ (Ef. 4:12-15).

Met dit doel voor ogen wordt deze serie boekjes geschreven. Niet om ons in allerlei discussies zonder nut te kunnen mengen, maar opdat wij allen zullen komen ‘tot de maat van de grootte van de volheid van Christus’. Ook waar het dit onderwerp van ‘verkiezing’ aangaat.

Hoofdstuk 2

Ruth

Is Ruth een uitverkorene? Er is een heel Bijbelboek aan haar gewijd. Het onderwerp van de lossen in Israël is een zeer belangwekkend en belangrijk onderwerp; maar is zijzelf een uitverkorene?

Haar naam komt voor in het geslachtsregister van de Heere Jezus.

'Salmon verwekte Boaz bij Rachab, Boaz verwekte Obed bij Ruth, Obed verwekte Isai.' (Mat. 1:5).

Maakt haar dit tot een uitverkorene?

Over deze ene vraag kan gelijk heel veel gediscussieerd worden. Dat gaan we niet doen. Ik vind het veel belangrijker dat je eens nadenkt over de vraag zelf, die ik heb gesteld. Die vraag is namelijk helemaal niet goed. Waarom niet?

Ik ga ervan uit dat iedereen al weet wat een uitverkorene is. Ik heb nog niet eens de moeite genomen om de term te definiëren. Ik begin zomaar met het noemen van een godvruchtige vrouw uit de Tenach en ik stel de hele suggestieve vraag of deze geliefde en bekende vrouw een uitverkorene is. Die vraag deugt niet.

Een betere vraag zou zijn: staat er in de Bijbel geschreven dat Ruth, de Moabitische, uitverkoren is? Dat is een vraag die je kunt onderzoeken, zelfs als je nog niet weet wat 'verkiezen' nu eigenlijk inhoudt. Je kunt je Bijbel opendoen en met je concordantie of software gaan zoeken naar het woordje 'verkiezen' en zien of dit van toepassing is op Ruth. Zo kun je heel eenvoudig antwoord geven op deze vraag.

Het woordje wat voorlopig het uitgangspunt van onze studies is, is *bachar*, 'verkiezen'. Er zijn diverse woordjes van afgeleid en die zullen we tegelijkertijd ook meenemen.

Staat er van Ruth geschreven dat zij is ‘uitverkoren’? Het antwoord is ‘nee’. Dat staat nergens. We mogen natuurlijk niet direct tot conclusies overgaan. Het getuigt niet van al te veel wijsheid om te zeggen: o, er staat nergens van Ruth dat zij is uitverkoren, dus dan zal het ook wel niet zo zijn.

We mogen er al helemaal geen nog verdergaande conclusies aan verbinden: als zij niet is verkoren, dan is zij dus verworpen. Dat is een manier van redeneren die echt niet deugt en waar we enorm voor moeten oppassen. Niet verkozen te zijn houdt sowieso al niet automatisch verwerping als gevolg in.

Andersom zal het ook waar blijken te zijn. Verkiezing sluit niet automatisch verwerping uit. Iemand die verkoren is kan ook weer verworpen worden. Dat leert ons de Schrift.

Zie je hoe belangrijk het is om onze termen te definiëren en om onze vragen zo te stellen dat we ermee aan de slag kunnen in de Bijbel? Doe dit niet te snel af als scherpslijperij of wat dan ook. Probeer dit serieus te nemen. Dit is de enige manier om tot waarheid te komen; niet door ons te laten leiden door eigen gedachten of vooronderstellingen. Ook niet door allerlei theorieën, ook al zouden ze nog zo waar kunnen zijn. We laten ons leiden door de woorden van de Schrift. Dat is ons voedsel en daardoor groeien we.

Staat er van Ruth geschreven dat zij een uitverkorene is? Nee, dat staat nergens. Er staat veeleer, dat zij zelf een keuze maakte, de goede keuze zelfs, evenals haar schoonzus ook een keuze maakte, de foute keuze.

‘Toen begonnen zij opnieuw luid te huilen. En Orpa kuste haar schoonmoeder, maar Ruth klampte zich aan haar vast. Daarom zei zij: Zie, je schoonzuster is teruggekeerd naar haar volk en naar haar goden. Keer ook terug, je schoonzuster achterna. Maar Ruth zei: Dring er bij mij niet langer op aan u te verlaten en terug te

gaan, bij u vandaan. Want waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.' (Ruth 1:14-16).

Orpa maakte de meest logische keuze. Wat voor een toekomst zou ze ook hebben door bij Naomi te blijven? Wat voor zin had het ook om haar eigen volk te verlaten en geen enkele kans meer te maken op een huwelijk met een van de kinderen van Israël? We zouden zeggen een verstandige keuze.

Ruth niet.

'Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.'

Wat had Ruth tot dan toe eigenlijk gezien van die God? Elimelech en Naomi waren met hun twee zoons uit hun land weggetrokken vanwege een hongersnood. Had die God Zijn volk dan niet in de steek gelaten?

Elimelech stierf in een vreemd land. Zo ook zijn twee zoons, die inmiddels getrouwd waren met Orpa en Ruth. Ze had niet anders dan ellende gezien van het volk van Naomi en hun God. Toch maakt Ruth de keuze, de wonderlijke keuze van het geloof. Zij maakte een keuze die niet gebaseerd was op wat zij gezien had, maar op de dingen die zij gehoord had over de God van Israël.

Maakte dit haar tot een 'verkorene'? Of moeten we het andersom zien? Omdat zij een verkorene was, maakte zij de goede keuze.

We zullen Ruth nu even achter ons laten en ons richten op mensen van wie de Schrift wel expliciet zegt dat ze verkoren zijn.

Hoofdstuk 3

Abraham

We gaan nu in chronologische volgorde de mensen langs van wie er staat dat zij zijn 'uitverkoren'. In chronologische volgorde, dat is, in de volgorde waarin zij achtereenvolgens in de tijd voorkomen. Dat is niet hetzelfde als de volgorde waarin we ze in de Schrift tegenkomen.

De eerste persoon van wie geschreven staat dat hij uitverkoren is, is Abraham. Dat vinden we niet in Genesis, maar in een gebed in het boek Nehemia, zoveel eeuwen later; een oproep van een aantal Levieten tot lofprijzing van het uit ballingschap teruggekeerde overblijfsel.

*'U bent de HEERE, de God Die Abram hebt **uitgekozen** en hem hebt uitgeleid uit Ur van de Chaldeeën, en U hebt zijn naam veranderd in Abraham.'* (Neh. 9:7).

Uitgekozen. Dat is het woord *bachar*, dat voor verkiezen staat. Abram werd door God verkoren.

Deze verkiezing wijst duidelijk terug naar Genesis 12:1-4.

'De HEERE nu zei tegen Abram: Gaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal. Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. Toen ging Abram op weg, zoals de HEERE tot hem gesproken had, en Lot ging met hem mee. Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran vertrok. (Gen. 12:4).

Abram werd uitgezonden uit zijn land en uit zijn familiekring met rijke beloften. Een van die beloften was 'een groot volk'. Dat moet voor hem als een onmogelijkheid in de oren hebben geklonken.

'Ik zal u tot een groot volk maken.'

Hoe dan? Dat zal Abram zich dikwijls hebben afgevraagd. Saraï zijn vrouw was onvruchtbaar en er wordt niet zonder reden aan toegevoegd: 'zij had geen kind' (Gen. 11:30).

Dat was dus een onmogelijkheid. Er was geen enkele kans op nageslacht. 'Verstorven' noemt het nieuwe testament de toestand waarin Abram en Saraï zich bevonden (Rom. 4:19; Heb. 11:12 SV). Zij kónden helemaal geen kind krijgen. Abram kón dus ook helemaal niet tot een groot volk worden.

Een belangrijk gegeven in de Bijbel is echter ook het feit dat het geloof van Abraham te maken had met een God Die doden levend maakt. Zijn hoop was gesteld op een God voor Wie niets onmogelijk was.

*'Hem in Wie hij geloofd heeft, namelijk **God, Die de doden levend maakt**, en de dingen die niet zijn, roept alsof zij zijn.'* (Rom. 4:17).

Voor Abram en Saraï was het een onmogelijke belofte; niet voor de God in Wie zij hun hoop en vertrouwen stelden.

In een andere omstandigheid in het leven van Abraham, als hij de langbeloofde en inmiddels opgegroeide zoon moet gaan opofferen, zien we ditzelfde geloof ook weer terug.

'Door het geloof heeft Abraham, toen hij door God op de proef gesteld werd, Izaak geofferd. En hij, die de beloften ontvangen had, heeft zijn eniggeborene geofferd. Tegen hem was gezegd: Dat van Izaak zal uw nageslacht genoemd worden. Hij overlegde

*bij zichzelf dat **God bij machte was hem zelfs uit de doden op te wekken.*** (Heb. 11:17, 18).

Het geloof van Abraham kenmerkte zich door het feit dat hij vertrouwde op een God Die bij machte was om doden levend te maken.

Dat heeft ook iets met de verkiezing van Abraham te maken. Dit was het doel van Gods verkiezing van Abraham.

Ik ben niet voor niets zo lang stil blijven staan bij dit feit dat Abraham geloofde in en rekende met een God Die doden levend maakt. Als we even teruggaan naar de tekst waar we lezen dat Abraham een uitverkorene was, Nehemia 9:7, dan zien we dat het voorafgegaan wordt door een tekst die hier parallel mee staat.

*'**U bent het, HEERE, U alleen. U hebt de hemel gemaakt, de allerhoogste hemel en heel het leger erin, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is, en U doet dat alles leven, en de menigte aan de hemel buigt zich voor U neer.***

*'**U bent de HEERE, de God Die Abram hebt uitgekozen en hem hebt uitgeleid uit Ur van de Chaldeeën, en U hebt zijn naam veranderd in Abraham.*** (Neh. 9:6, 7).

Het begin van deze twee verzen is in het Hebreeuws exact hetzelfde. Het is jammer dat de vertaling daar geen rekening mee heeft gehouden en het niet ook exact hetzelfde heeft vertaald. Dat zou hier geen enkel probleem geweest zijn.

Het eerste deel gaat over Gods schepping. Hij is de Heere Die hemel, aarde en zeeën gemaakt heeft. En daarna: 'U doet dat alles leven'. De SV geeft het zo weer:

'Gij maakt die allen levend'.

God Die doden levend maakt. Dat is Hij in de schepping en dat is Hij in de verkiezing en de roeping van Abraham!

Het vervolg van Nehemia 9 gaat geheel en al over de geschiedenis tot en met de ballingschap van het volk Israël. Israël is dat grote volk dat uit Abraham is voortgesprongen.

De verkiezing van Abraham heeft te maken met schepping. Ten eerste staat die parallel met de schepping van hemel en aarde. Ten tweede staat Abraham aan het begin van een nieuwe schepping, de schepping van een geheel volk, Israël.

Na de torenbouw van Babel en de verstrooiing van de volkeren over de gehele aarde, begon God iets nieuws. Het was Zijn voornemen om een nieuw volk in het leven te roepen. Door dat volk heen zouden de overige volken gezegend gaan worden. Abraham staat aan het begin van dat nieuwe volk. Hij is de stamvader. Hij is dat door de onmogelijkheid heen. Daarom staat Israël gelijk aan de schepping. Van geen ander volk wordt gezegd dat God het geschapen heeft. Wel van Israël.

De verkiezing van Abraham staat in verband met Gods voornemen op aarde. God heeft een plan en dat plan heeft Hij neergelegd in de Schrift en het is aan ons om dat na te vorsen. Door Israël heen werkt Hij Zijn plan uit. Abraham was verkoren met een doel. Abraham was verkoren opdat God door Hem Zijn voornemen uit zou werken.

Israël als schepping

Omdat Abrahams verkiezing zo nadrukkelijk in verband staat met de schepping van hemel en aarde en met de geschiedenis van het volk Israël, besteed ik hier nog wat aandacht aan een aantal Schriftplaatsen die gaan over Israël als schepping van God. De studie van dit onderwerp verdient veel meer aandacht dan dat ik het hier geef, maar ik wil niet al te veel uitweiden buiten het onderwerp.

Psalm 102

‘Ú zult opstaan, U zult Zich ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de vastgestelde tijd is gekomen. Want Uw dienaren zijn haar stenen goedgezind en hebben medelijden met haar gruis. De heidenvolken zullen de Naam van de HEERE vrezen, alle koningen van de aarde Uw heerlijkheid, wanneer de HEERE Sion heeft opgebouwd, in Zijn heerlijkheid verschenen is, Zich gewend heeft tot het gebed van de allerarmsten, en hun gebed niet heeft veracht. Dit wordt beschreven voor de volgende generatie. Het volk dat geschapen wordt, zal de HEERE loven. Want Hij heeft uit Zijn heilige hoogte neergezien, de HEERE heeft uit de hemel op de aarde neergekeken, om het gekerm van de gevangenen te horen, om los te maken wie ten dode zijn opgeschreven, zodat men van de Naam van de HEERE zal vertellen te Sion en Zijn lof in Jeruzalem, wanneer de volken tezamen bijeen zullen komen, en de koninkrijken, om de HEERE te dienen. (Ps. 102:14-23).

Dit Schriftgedeelte gaat over het herstel van Sion. Dat ligt nog helemaal in de toekomst. De volken dienen de HEERE nu nog helemaal niet en in Sion wordt Zijn Naam nog helemaal niet verteld en Hij wordt ook nog niet gediend in Jeruzalem.

In dit gedeelte gaat het over een volk en de volken. Het volk dat geschapen zal worden is het nieuwe, wedergeboren Israël. Dat volk zal als het ware een middelaarsrol vervullen voor de andere volken. Sion, Jeruzalem, zal daarbij een sleutelpositie hebben in de dienst aan de Heere. In feite zien we hier de beloftes aan Abraham volledig vervuld. Het doel van zijn verkiezing wordt hier bereikt.

Jesaja 43

In Jesaja 43:1 en 43:15 wordt de HEERE de Schepper van Israël genoemd.

‘Maar nu, zo zegt de HEERE, uw Schepper, Jakob, uw Formeerder, Israël: Wees niet bevreesd, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, u bent van Mij’ (Jes. 43:1).

‘Ik ben de HEERE, uw Heilige, de Schepper van Israël, uw Koning.’ (Jes. 43:15).

Overigens staan ook deze twee teksten, net als Psalm 102 geheel in het teken van de grote verlossing van Israël in de toekomst.

Jesaja 65

De schepping van nieuwe hemelen en een nieuwe aarde staan in Jesaja 65:17 en verder in nauw verband met het volk Israël.

‘Want zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Aan de vorige dingen zal niet meer gedacht worden, ze zullen niet meer opkomen in het hart.’ (Jes. 65:17).

Die ‘vorige dingen’ zijn ‘de benauwdheden van vroeger’ van vers 16. Zijn dienaren, dat is Israël, zal Hij noemen met een andere naam (Jes. 65:15, vergelijk Jesaja 43:1).

Direct na de schepping van de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde lezen we van de schepping van Jeruzalem en van het volk. De Heere scheidt Jeruzalem (tot, als) een verheuging en het volk ervan (tot, als) vrolijkheid. Het zijn Jeruzalem en het volk die geschapen worden (niet de verheuging en de blijdschap). Het doel van die schepping is verheuging en vrolijkheid. Dat moet een herschapen Jeruzalem en een herschapen volk zijn; want in vers 19 lezen we dat Hij Zichzelf zal verheugen in Jeruzalem en vrolijk zal zijn over Zijn volk. Dat kan nu niet gezegd worden van Israël en de stad.

Maleachi 2

‘Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen? Waarom handelen wij dan trouweloos, eenieder tegen zijn broeder, door het verbond met onze vaderen te ontheiligen?’

In nogal wat vertalingen staat ‘vader’ met een hoofdletter geschreven. Die vertalers denken hierbij dus aan God. En daar is wat voor te zeggen. Zeker als we in dit vers een parallellisme zien, kunnen we er niet omheen. Eén Vader, Eén God. Vergelijk dit ook met Maleachi 1:6, waarin de Heere Zichzelf een Vader noemt. Vader van het volk.

Maar er is ook een andere uitlegging mogelijk. De profeet kan hier ook bedoelen: stammen wij niet allemaal af van één vader, namelijk Abraham? En heeft niet één God, namelijk de Heere, de God van Abraham ons geschapen? Als dit de bedoeling van de profeet is, dan past dit wel heel mooi in de lijn van de verkiezing van Abraham en de schepping van een nieuw volk, zoals we dat in bovenstaande hebben overdacht.

Hoofdstuk 4

Mozes

Ook Mozes wordt in de Schrift 'uitverkoren' genoemd, maar in tegenstelling tot wat velen misschien zouden verwachten is de Bijbel niet bezaaid met teksten waarmee we dit kunnen aantonen.

We lezen alleen in Psalm 106 dat Mozes 'Zijn uitverkorene' was.

'Hij zei dat Hij hen zou wegvagen. Als Mozes, Zijn uitverkorene, niet voor Zijn aangezicht in de bres had gestaan om Zijn grimmigheid af te wenden, dan zou Hij hen te gronde gericht hebben.' (Ps. 106:23).

Mozes wordt vaak 'de dienstknecht van de HEERE' genoemd, maar slechts éénmaal Zijn uitverkorene.

Zoals we bij Abram zijn verkiezing overdachten in relatie tot schepping, zo kunnen we bij Mozes dat doen in relatie tot verlossing. In Abraham werd een geheel nieuw volk geschapen. Door dat volk zou God Zijn raad op aarde gaan volvoeren. Door Mozes wordt datzelfde volk verlost. Verlost van de slavernij van Egypte; en zoals in de tekst ook verlost van Gods toorn over hun zonde.

Ook Mozes vervult een speciaal doel in Gods plan met Israël. Abraham was het middel waardoor God het volk in het leven riep. Mozes dient als het middel om het volk te verlossen.

Mozes wordt 'Zijn uitverkorene' genoemd omdat hij een belangrijk doel te vervullen had, namelijk de verlossing van Israël. Zijn verkiezing stond in het teken van de zaligheid van het volk, niet met het oog op zijn eigen zaligheid! God verkoos hem om anderen te verlossen. Hij was verkoren omdat hij een bijzonder doel diende in Gods raad met Zijn volk.

Psalm 106 is één grote belijdenis van Gods goedheid en goedertierenheid ondanks Israëls voortdurende afval en opstand. De Psalm volgt de belevenissen van het volk in de woestijn op de voet en is een commentaar op alle hoogte- en dieptepunten in die periode.

Op één moment stond God op het punt het volk geheel en al te vernietigen. Dan zou Hij verder gaan met Mozes en hem tot een groot volk maken (Ex. 32:10). De reden was dat het volk in de afwezigheid van Mozes zich een gouden kalf had gemaakt om dat te aanbidden. Daarop duiden de woorden van Psalm 106:19-21

‘Zij maakten een kalf bij Horeb en bogen zich neer voor een gegoten beeld. Zij ruilden hun Eer in voor het evenbeeld van een rund, dat gras eet. Zij vergaten God, hun Heiland, Die grote dingen gedaan had in Egypte; wonderen in het land van Cham, ontzagwekkende dingen bij de Schelfzee.’ (Ps. 106:19-21).

En als Mozes niet bemiddeld zou hebben (Ex. 32:11-13, 31,32), zou het volk om deze zonde door God verdelgd zijn. Daarop doelt dit vers dat spreekt van Mozes als Gods uitverkorene. Het is dus op een kritiek moment in Israëls geschiedenis. Een dieptepunt. Zulke grote dingen gezien; zo zeer het onderwerp geweest te zijn van Gods grote daden; en toch diezelfde God de rug toegekeerd te hebben. Het is een patroon dat we herhaaldelijk terugzien in de geschiedenis van Israël. Maar in dit specifiek moment is daar Mozes, ‘Mijn uitverkorene’, die het opneemt voor het volk, en als middelaar voor hen in de bres springt.

Hoofdstuk 5

Aäron

De volgende in de rij van personen van wie expliciet geschreven staat dat hij verkoren is, is Aäron. Abraham was verkoren met het oog op de schepping van Israël. Mozes met het oog op de verlossing van Israël. Aäron werd verkoren om de spreekbuis te zijn van Mozes voor Farao en het volk Israël.

De verkiezing van Aäron lezen we in Psalm 105.

‘Hij zond Mozes, Zijn dienaar, en Aäron, die Hij verkozen had. Zij verrichtten onder hen de tekenen die Hij bevolen had, en wonderen in het land van Cham.’ (Ps. 105:26, 27).

Het is duidelijk dat het hier gaat om Aärons verkiezing om Mozes bij te staan in zijn hoge taak om Israël te verlossen uit de hand van het slavenjuk van de Egyptenaren. De verkiezing van Aäron, beschreven in Psalm 105, verwijst naar Exodus. Daar lezen we hoe die verkiezing tot stand kwam.

‘Maar hij zei: Och Heere, zend toch iemand anders, door wiens hand U deze boodschap ook maar wilt zenden. Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Mozes en Hij zei: Aäron, de Leviet, is toch uw broer? Ik weet dat hij uitstekend spreken kan. Bovendien, zie, hij trekt u tegemoet. Zodra hij u ziet, zal hij zich van harte verblijden. Dan moet u tot hem spreken en hem de woorden in zijn mond leggen. Ikzelf zal met uw mond en zijn mond zijn en u leren wat u doen moet.’ (Ex. 4:13-15).

Aäron werd gekozen toen de toorn van de HEERE tegen Mozes ontbrandde! In deze eenvoudige woorden wordt de verkiezing van Aäron beschreven. Mozes stribbelde tegen toen hij de opdracht van God kreeg om naar het volk te gaan. Zelfs nadat hij twee tekenen had gekregen om die aan het volk te vertonen, en te laten zien dat de

Heere hem werkelijk verschenen was, bleef hij protesteren. Zijn laatste uitvlucht was dat hij niet zo goed kon praten. Deze laatste uitvlucht van Mozes nam de Heere in Zijn toorn weg en gaf hem Aäron, als metgezel en spreekbuis. Dát is de verkiezing van Aäron, om een helper van Mozes te zijn.

Numeri

De verkiezing van Aäron zien we ook terug met een ander doel, namelijk om als Hogepriester tot God te naderen en de dienst der verzoening uit te voeren.

In Numeri 16 lezen we van een opstand tegen Mozes en Aäron. Dathan en Abiram en de hunnen waren kennelijk zeer jaloers op het leiderschap van deze twee. Onder een vroom voorwendsel beschuldigen ze Mozes ervan zichzelf te verheffen boven de vergadering van Israël. Dat vrome voorwendsel lezen we in vers 3.

‘Zij kwamen vanwege Mozes en vanwege Aäron bijeen, en zeiden tegen hen: U trekt te veel naar u toe, want heel de gemeenschap, allen zijn zij heilig, en de HEERE is in hun midden. (Num. 16:3).

De beschuldiging lezen we onmiddellijk erna.

‘Waarom verheft u zich dan boven de gemeente van de HEERE?’ (Num. 16:3).

Nadat Mozes het aangezicht van de Heere had gezocht antwoordde hij:

*‘Morgenochtend zal de HEERE bekendmaken wie van Hem is, en wie de heilige is die Hij in Zijn nabijheid zal laten komen. Wie **Hij kiest**¹, zal Hij in Zijn nabijheid laten komen.’ (Num. 16:5).*

---

¹ Of misschien beter: ‘wie Hij zal kiezen’, zie ook vers 7.

Dit was de verkiezing van Aäron; wie de Heere het toeliet om tot Hem te naderen als priester, in het bijzonder als Hogepriester.

De opstandelingen waren uit de stam van Levi (vers 8). En Mozes wees hen erop dat ze al een bijzondere taak in Israël hadden. Ze waren al afgescheiden, apart gezet tot de dienst van de tabernakel. Ja, ze mochten daar al tot Hem naderen. Was hun dat niet genoeg? Nee. Ze zochten ook nog het priesterambt. En daarmee wordt hier bedoeld het ambt van Hogepriester, wat alleen aan Aäron en zijn zonen was voorbehouden, naar Gods verkiezing. Mozes wees hen erop dat deze opstand niet een opstand is tegen Aäron, maar tegen de Heere. (vers 11). Dat deze opstand zich niet alleen richt tegen Aäron, maar ook tegen Mozes, zal voornamelijk hebben gelegen in het feit dat Mozes de leider was, en dat hij en Aäron broers waren. Mozes werd er hier van beschuldigd zijn eigen familie voor te trekken.

Aäron en alle opstandelingen (twee honderd vijftig man) moesten hun wierookvat nemen en vuur en reukwerk daarin doen en ermee naderen voor de deur van de tent der samenkomst. Evenals in het geval van Nadab en Abihu (Leviticus 10) zou de Heere een eind maken aan dit eigenwillige gedrag. Door alle tegenstanders te doden maakte Hij duidelijk wie Hij had verkoren. Dathan en Abiram en hun gehele families, werden verslonden door een geopende aarde. De anderen van de twee honderd vijftig werden door vuur van de Heere verteerd.

Van de wierookvaten van de zondigende mannen werd een overtreksel voor het altaar gemaakt. Ze waren voor het aangezicht van de Heere gebracht. En daarom waren ze heilig. En het doel van dit overtreksel staat in vers 40.

'Ter nagedachtenis voor de Israëlieten, opdat geen onbevoegde man, die niet uit het nageslacht van Aäron is, naar voren zal komen om reukwerk voor het aangezicht van de Heere in rook te laten opgaan, en het zal hem vergaan als Korach en zijn aanhang,

zoals de HEERE door de dienst van Mozes tot hem gesproken had.’ (Num. 16:40).

Aäron en zijn zonen waren uit de Levieten tot een bijzondere dienst gekozen. Zij moesten en mochten eenmaal per jaar voor de Heere in het heilige der heiligen verschijnen op de grote verzoendag. Daarmee werden zij een type van de grote Hogepriester Die zou komen. God had Aäron verkozen tot deze dienst der verzoening en het was aan niemand om dit in twijfel te trekken of om deze dienst zichzelf aan te matigen.

Deze gebeurtenissen zouden toch wel een diepe indruk op het volk moeten hebben nagelaten. Maar nee, opnieuw begon het te morren en Mozes ervan te beschuldigen een deel van het volk van God gedood te hebben. Deze nieuwe opstand heeft een plaag onder het volk tot gevolg en als Mozes en Aäron niet bij God bemiddeld zouden hebben, zou de gehele gemeente zijn vernietigd. Nu bleef het bij veertienduizend zeventienhonderd.

Om een eind aan alle twijfel te maken geeft de Heere in Numeri 17 in Zijn gunst opnieuw een teken aan het volk. Elk van de stammen van Israël moest een staf nemen met de naam van de stamvader daarop. Alleen op de staf uit de stam van Levi moest de naam van Aäron geschreven worden.

*‘En u moet ze neerleggen in de tent van de ontmoeting, vóór de getuigenis, waar Ik u ontmoeten zal. En het zal gebeuren dat de staf van de man **die Ik verkies**², waarmee zij tegen u morden, tot zwijgen brengen.’ (Num. 17:4, 5).*

De uitkomst is duidelijk, want het gebeurde dat,

---

² Of: ‘die Ik zal verkiezen’.

'zie, de staf van Aäron voor het huis van Levi bloeide. Hij bracht bloesem voort en bloeiende bloemen, en droeg amandelen'.
(Num. 16:8).

Het huis van Aäron was uitverkoren. Het was uitverkoren met maar één doel: om de Hogepriester voort te brengen en de dienst van de verzoening uit te oefenen.

Geen van de andere Levieten was die eer ten deel gevallen. Uit geen van de andere stammen van Israël werd de Hogepriester gekozen. Net als Abraham en Mozes werd ook Aäron gekozen met en tot een doel. Dat doel diende Gods heilshandelen met Zijn volk Israël en daarmee Zijn heilshandelen voor deze wereld. Zoals we boven de verkiezing van Abraham 'schepping' kunnen zetten en boven die van Mozes 'verlossing', zo past boven de verkiezing van Aäron het woord 'verzoening'.

Je ziet nu misschien wel waar het naartoe gaat. Ook de verkiezing van de mannen die nog volgen, zal staan in het verband met Gods doel met Zijn volk. God heeft deze mensen niet verkozen met het oog op henzelf; Hij verkoos hen tot de volvoering van Zijn eigen plan en raad.

Hoofdstuk 6

David

De volgende persoon die we overdenken is David. David is de volgende persoon in de Tenach, in chronologische volgorde, van wie expliciet geschreven staat dat hij uitverkoren is. Dat is niet helemaal waar, zal iemand misschien denken. Saul kwam eerst. Hij was ook uitverkoren. Die gedachte klopt. Aan Saul zullen we in het volgende hoofdstuk wat aandacht besteden. Saul was niet alleen uitverkoren, hij werd ook weer verworpen. Dus met Saul is er iets bijzonders aan de hand en het is wellicht beter als we zijn verkiezing bezien nadat we over die van David hebben nagedacht.

1 Samuël 16

Hoewel het in 1 Samuël niet expliciet staat kunnen we David daar toch als een uitverkorene lezen. Overigens staat het wél expliciet in andere, nog te bespreken Schriftplaatsen.

‘Toen zei de HEERE tegen Samuel: Hoelang rouwt u om Saul, die Ík immers verworpen heb, zodat hij geen koning over Israël meer zal zijn? Vul uw hoorn met olie, en ga op weg; Ik zend u naar Isaï, de Bethlehemiet, want Ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen.’ (1 Sam. 16:1).

Saul was door God verworpen, dat hij geen koning over Israël meer zou zijn. Voor die verwerping was een reden. Die reden lag in Saul zelf. In zijn plaats zal er nu een koning verkoren worden uit het huis van Isaï.

‘want Ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen’.

Hij had voor Zichzelf een koning voorzien. Zoals in Genesis 22:8.

‘God zal Zichzelf voorzien van het lam voor het brandoffer, mijn zoon’. (Gen. 22:8).

Dat het hier om verkiezing gaat, blijkt wel uit al wat volgt.

Toen Samuël het huis binnenging en Eliab zag, dacht hij onmiddellijk dat hij wel de gezalfde voor de Heere zou zijn. Het ging hem daarbij duidelijk om het uiterlijk van Eliab. Hij, de oudste van de zonen van Isai, was kennelijk groot. Want God zei tegen Samuël.

‘Kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte, want Ik heb hem verworpen.’ (1 Sam. 16:7).

Het is niet zo verwonderlijk dat Samuël op zijn uiterlijk afging. Zo was het met Saul tenslotte ook gegaan.

‘Hij ging midden tussen het volk staan, en van zijn schouders en hoger was hij langer dan heel het volk. Toen zei Samuel tegen heel het volk: Ziet u wie de HEERE uitgekozen heeft? Want zoals hij is er niemand onder het hele volk.’ (1 Sam. 10:23, 24).

Ondanks Eliabs forse en sterke gestalte was hij niet degene die door God was verkoren. God had hem verworpen. Ik hoop dat het voor iedereen duidelijk is, dat het er hier niet omgaat dat God nooit meer naar hem om wilde zien. Dat staat er helemaal niet en daar gaat het in dit Schriftgedeelte ook helemaal niet om. God had Eliab verworpen om koning te zijn over Israël; dat is heel iets anders. Eliab was niet uitgekozen als de toekomstige koning. God had iemand anders voor Zich gezien.

Zo verging het ook de jongere broers van Eliab. Abinadab was niet door de Heere verkoren en Samma ook niet. Bij deze twee broers staat het woordje ‘verkiezen’. Net als Abinadab werden ook zij niet uitgekozen om koning te zijn.

In deze verzen staan de bekende en dikwijls geciteerde woorden van vers 7.

'Het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.' (1 Sam. 16:7).

De mens kijkt naar het uiterlijk. De Heere ziet het hart aan. Niet de mensen die iedereen het meest geschikt en voor de hand liggend zouden vinden, worden door de Heere tot de uitvoering van Zijn voornemen geroepen. Dat zien we bij Saul die uiteindelijk wordt verworpen en helemaal niet zo geschikt blijkt te zijn en bij de broers van David. Niet de uiterlijke kwaliteiten, zoals postuur, intelligentie, voorkomendheid of bekwaamheid om goed met mensen om te gaan, staan garant voor een verkiezing tot Gods doel. Het is het hart, dat verbroken is, geen kracht meer in zichzelf ziet, maar weet dat al haar wijsheid en kennis van God komt. Zulk een hart ziet de Heere aan. David was in de eenzaamheid tussen de schapen door God Zelf geleerd. Dat is het hart wat de Heere ziet en kan gebruiken.

Tegen ieders verwachting en waarschijnlijk met een hoop tegenzin wordt David geroepen. David is het! Hij is de gezalfde van de Heere. Hij zou voorbijgegaan zijn door mensen. Nooit zou er iemand over gepeinsd hebben om hem koning over Israël te maken. God heeft echter anders besloten.

'De HEERE zei: Sta op, zalf hem, want deze is het.' (1 Sam. 16:12).

2 Samuël 21

David wist van zijn verkiezing van God. Daar hoefde hij ook niet bescheiden over te doen. Hij wist welk een plaats hij vervulde in Gods plan en daar kon hij vrijmoedig over spreken. Jaren later na deze verkiezing en zalving, toen hij koning was geworden, bracht hij de ark van het verbond op naar de stad Davids. En vol vreugde danste en huppelde hij voor het aangezicht van de Heere. Zeer tot minachting van zijn vrouw Michal, die vond dat hij zich ver beneden zijn waardigheid had gedragen.

*‘Maar David zei tegen Michal: Voor het aangezicht van de HEERE, **Die mij uitgekozen heeft** boven jouw vader en boven heel zijn huis door mij aan te stellen als een vorst over het volk van de HEERE, over Israël, ja, voor het aangezicht van de HEERE heb ik gehuppeld!’ (2 Sam. 6:21).*

David zegt hier nog iets bij. Hij was niet alleen uitgekozen, maar hij was uitgekozen boven Saul. Die verkiezing betrof David als voorganger over Israël. Daar ging zijn verkiezing over.

1 Koningen 8:16 en 2 Kronieken 6:6

Ook in 1 Koningen 8:16 en 2 Kronieken 6:6 staat dat David door God uitgekozen was tot koning over Israël.

‘Vanaf de dag dat Ik Mijn volk Israël uit Egypte heb geleid, heb Ik uit alle stammen van Israël geen stad verkozen om er een huis te bouwen, zodat Mijn Naam daar zou zijn, maar Ik heb David verkozen om koning te zijn over Mijn volk Israël.’ (1 Kon. 8:16).

Psalm 78

In de laatste verzen van Psalm 78 komen we ‘verkiezen’ nog twee keer tegen in relatie tot David. Ook komen we het woord ‘verwerpen’ hier weer tegen.

‘Hij verwierp de tent van Jozef, de stam Efraïm verkoos Hij niet.’ (Ps. 78:67).

Zoals we eerder hebben gezien zijn ‘niet verkiezen’ en ‘verwerpen’ hier synoniem. Maar waar gaat het hier om? Om het heil, het behoud van Jozef? Of van Efraïm? Nee, het is duidelijk uit de volgende verzen dat het de verkiezing of verwerping van Jozef tot het koningschap of het leiderschap over Israël betreft.

Uit de hele geschiedenis van het volk zou menigeen kunnen denken dat het koningschap de stam van Jozef toe zou komen. Maar reeds op

het sterfbed van Jakob werd het duidelijk dat de Heere Jozef hierin voorbij zou gaan en juist de stam van Juda zou verkiezen. En dat is waar het in de rest van de Psalm over gaat.

*‘Maar **Hij verkoos** de stam Juda, de berg Sion, die Hij liefhad. Hij bouwde Zijn heiligdom, als hoogten, en vast als de aarde, die Hij voor eeuwig grondvestte. **Hij verkoos** Zijn dienaar David en haalde hem bij de schaapskooien vandaan. Van achter de zogende schapen deed Hij hem komen om te weiden Jakob, Zijn volk, en Israëel, Zijn eigendom. Hij heeft hen geweid met een oprecht hart en hen geleid met zeer bekwame hand. (Ps. 78:68-72).*

De verzen in dit Schriftgedeelte willen dus niet meer en niet minder zeggen dat niet Jozef, maar Juda, niet Efraïm, maar David gekozen werd om voorganger te zijn over Israëel. Dat is in overeenstemming met de voorgaande gedeelten. David werd geschikt geacht tot deze taak vanwege zijn opleiding tussen de schapen. De Heere zocht een herder over Zijn volk. Die zag Hij in David, een herder met hart voor zijn schapen. David heeft de Heere daarin niet beschaamd. ‘Hij heeft hen geweid met een oprecht hart en hen geleid met een zeer bekwame hand.’

Psalm 89

Ook Psalm 89 getuigt van Davids verkiezing. In deze Psalm vinden we de ‘uitverkorene’ tweemaal, in vers 4 en vers 20.

*‘Ik heb – sprak U – een verbond gesloten met **Mijn uitverkorene**, Ik heb Mijn dienaar David gezworen: Ik zal uw nakomelingen tot in eeuwigheid stand doen houden, uw troon bouwen van generatie op generatie. (Ps. 89:4, 5).*

‘Eens hebt U in een visioen gesproken over Uw heilige, en gezegd: Ik heb een held van hulp voorzien, Ik heb een verkorene uit het

volk verheven. Ik heb David, Mijn dienaar, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd.’ (Ps. 89:20, 21).

Er werd een verbond gesloten met Gods uitverkorene en aan David werd gezworen aangaande zijn nageslacht en zijn troon. David was dus die uitverkorene en het verbond ging over de troon voor zijn huis.

Een troon kan alleen betrekking hebben op het koningschap. En daar gaat het hier om. En dan zien we niet alleen het koningschap van David zelf, maar ook dat van zijn zaad, zijn nageslacht. We verliezen al het onderwijs wat er in dit Schriftgedeelte ligt, als we ons oog met deze Schriftplaats niet wenden tot het Zaad. Net als het zaad van Abraham ziet op zijn letterlijke nageslacht, maar uiteindelijk op Christus als het ware Zaad, zo ziet ook het zaad van David op zijn letterlijke nakomelingen, maar uiteindelijk op de Koning. De troon van David wordt dan de troon van Christus. Dat wordt immers ook door Gabriël geprofeteerd bij de geboorte van Christus?

‘Hij zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en God, de Heere, zal Hem de troon van Zijn vader David geven’ (Luk. 1:32).

In de verkiezing van David tot koning ligt de komst van de Messias als De Koning van Israël vast. Die verbondstrouw aan David wordt in de verzen 34 tot en met 38 van Psalm 89 herhaald. Die verzen staan tussen woorden van toorn, bestraffing en gericht over het huis van Israël en het huis van David in. Maar desalniettemin, ondanks dat de schijn tegen is:

‘Maar Mijn goedertierenheid zal Ik bij hem niet wegnemen en in Mijn trouw niet falen. Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen en wat over Mijn lippen gekomen is, niet veranderen. Eens heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid: Nooit zal Ik tegen David liegen! Zijn nageslacht zal voor eeuwig blijven, zijn troon zal vóór Mij zijn,

vast als de zon. Hij zal voor eeuwig standhouden, zoals de maan; de getuige hoog aan de hemel is trouw. (Ps. 89:34-38).

Met deze getrouwe Getuige in de hemel wordt dit Schriftgedeelte weer met Christus beëindigd (Opb. 1:5; 2:3).

Het tweede gedeelte waarin we in deze Psalm de uitverkorene tegenkomen is al niet minder duidelijk.

'Eens hebt U in een visioen gesproken over Uw heilige, en gezegd: Ik heb een held van hulp voorzien³, Ik heb een verkorene uit het volk verheven.

Ik heb David, Mijn dienaar, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd.' (Ps. 89:20, 21).

De verzen 20 en 21 lopen parallel.

Ik heb **een held** van hulp **voorzien**.

Ik heb **David**, Mijn dienaar, **gevonden**.

Ik heb **een verkorene** uit het volk **verheven**.

Met heilige olie heb ik **hem gezalfd**.

Deze verzen staan weer in de context van Davids koningschap. Dat blijkt wel uit het vers wat eraan vooraf gaat.

'Want ons schild is van de HEERE, onze koning van de Heilige van Israël.' (Ps. 89:19).

Het blijkt ook uit alles wat er volgt; 'eerstgeboren zoon, tot de allerhoogste van de koningen van de aarde' (Ps. 89:28), 'zijn troon' (Ps. 89:30, 37, 45) en 'zijn kroon' (Ps. 89:40).

---

³ SV: 'Ik heb hulp besteld bij een held'

Ook in deze Psalm gaat de verkiezing van David niet over zijn persoonlijk heil of verlossing, maar over zijn ambt en zijn plaats in Gods raad. Geen verkiezing 'van eeuwigheid', maar 'tot koning' en 'voor eeuwig' en 'van generatie op generatie'.

Als koning vervulde David Gods raad. Daartoe was hij verkoren. Zo spreekt Paulus ook over hem.

*'Immers, David is ontslapen nadat hij in zijn tijd het **raadsbesluit van God** uitgediend had, en hij is bij zijn vaderen gelegd en heeft wel ontbinding gezien' (Hand. 13:36).*

Dat raadsbesluit van God gaat niet over David persoonlijk, maar over Gods grote plan met Israël en de volken in deze wereld. In dat licht moeten we de verkiezing van David lezen. Het gaat niet over zijn persoonlijke verlossing, maar over zijn verkiezing tot het ambt van koning.

Op een of andere manier is het ook mogelijk om dat raadsbesluit te verwerpen en dus daarbuiten te blijven staan. Dat zien we in het geval van de Farizeeën en de wetgeleerden.

*'En heel het volk dat naar Hem luisterde, en de tollenaars die met de doop van Johannes gedoopt waren, rechtvaardigden God, maar de Farizeeën en de wetgeleerden verwierpen **het raadsbesluit van God** met betrekking tot zichzelf, omdat ze niet door hem gedoopt wilden worden.'* (Luk. 7:30).

Hier ga ik nu niet verder op in. Daar zal ik meer over zeggen als we het in deze serie ook over het onderwerp 'verwerpen' gaan hebben. Ik wil wel vast opmerken dat zij het raadsbesluit verwierpen door een bewuste keuze. Het was niet omdat zij door God verworpen waren, maar omdat zij zelf Gods Woord verwierpen en zich niet lieten dopen door Johannes de Doper.

Er is overigens nog meer. Ondanks de bevestiging van het verbond en de belofte van absolute trouw in Psalm 89, niet eenmaal, maar keer op keer herhaald, lezen we toch:

'Maar U hebt hem verstoten en verworpen, U bent verbolgen geworden op Uw gezalfde. U hebt het verbond met Uw dienaar tenietgedaan, U hebt zijn diadeem ontheiligd en op de aarde geworpen.' (Ps. 89:39, 40).

Verstoten en verworpen. Voor eeuwig? Nee. Verworpen om koning te zijn. Hoewel de belofte van een koning op Davids troon vaststaat, zien we daar nu niets van. Israël verwierp de Messias, hun ware Koning. Maar God stelde niemand anders van het zaad van David in Zijn plaats op de troon. En die troon van David is nu dus leeg. Tegelijk met het oordeel over het volk zien we ook een oordeel over het huis van David.

Verkiezing en verwerping sluiten elkaar dus niet uit, mits we het doel van beide niet uit het oog verliezen. Zowel de verkiezing als de verwerping staan hier in het licht van Davids koningschap en het koningschap van het zaad van David. Dat God verbolgen is geworden op het huis van David en geen koning meer op zijn troon heeft geplaatst, en het dus heeft verworpen, betekent niet dat dit een toestand is die altijd duren zal.

'Als zijn kinderen Mijn wet verlaten en in Mijn bepalingen niet gaan, als zij Mijn verordeningen ontheiligen en Mijn geboden niet in acht nemen, dan zal Ik hun overtreding met de roede straffen en hun ongerechtigheid met slagen.' (Ps. 89:31-33).

Zij hebben Zijn wet verlaten. Zij zijn in Zijn bepalingen niet gegaan. Zij hebben Zijn verordeningen ontheiligd. Zij hebben Zijn geboden niet in acht genomen. God heeft hun ongerechtigheid dus met de roede gestraft en hun ongerechtigheid met slagen. Is dat het laatste woord? Nee, natuurlijk niet.

'Maar Mijn goedertierenheid zal Ik bij hem niet wegnemen en in Mijn trouw niet falen.' (Ps. 89:34).

'en de Getuige in den hemel is getrouw' (Ps. 89:37).

Hij kwam als Koning. Maar Israël heeft Hem als Koning niet begeerd; althans niet als Koning zoals zij die wensten. Daarom heeft Hij de troon van Zijn vader David nooit bestegen. Ook nu nog niet. De uiteindelijke vervulling van deze Psalm en de blijken van Zijn verbondstrouw aan David zullen blijken bij Zijn wederkomst, wanneer Hij waarlijk Koning zal Zijn over Zijn volk en het gehele volk Hem als Koning zal willen erkennen.

'Hierna zal Ik terugkeren en de vervallen hut van David weer opbouwen, en wat daarvan is afgebroken, weer opbouwen en Ik zal hem weer oprichten.' (Hand. 15:16).

Hoofdstuk 7

Saul

In de tragische persoon van Saul, de zoon van Kis, zien we verkiezing en verwerping samenkomen. Het is echter veel te snel geoordeeld als we direct denken aan zijn persoonlijke heil. Het is niet zo dat Saul verkoren was in de zin van verlost uit het eeuwig verderf en dat hij daarna weer verworpen was tot dat eeuwig verderf. Dat slaat nergens op en geeft ons een geheel vertekend en luguber beeld van de God van Israël, Die barmhartig en genadig is en groot van goedertierenheid.

Ook in het geval van de verkiezing van Saul gaat het over het ambt, de taak waartoe hij was verkoren. Saul werd verkoren tot koning en van dat ambt werd hij ook weer verstoten. Er staat nergens dat hij verworpen werd waar het zijn persoonlijke heil betreft en daar moeten wij ons hoofd dus ook niet over gaan breken. Dat ligt in Gods handen. Wij hoeven niet te beslissen en te oordelen over het heil van anderen. Saul werd verworpen van het koningschap en dat niet 'van eeuwigheid', maar omdat hij zelf Gods Woord verwierp en zich daarmee buiten Gods raad stelde.

Laten we de belangrijkste gedeelten rondom de verkiezing en verwerping van Saul bestuderen.

Israël begeert een koning

Het begint allemaal wanneer Israël naar een koning verlangt. De richter Samuël was al oud geworden en de oudsten van het volk zagen in dat het niet lang meer zou duren of zij zouden zonder leider zijn. De zonen van Samuël, Joël en Abia, zagen zij niet zitten omdat zij niet wandelden in de wegen van Samuël. Ze waren geldgierig en ze bogen het recht.

Nu was dit voor hun helemaal geen argument om naar een koning te verlangen. Het richterschap was helemaal niet erfelijk. Het was niet overdraagbaar van vader op zoon. Met Samuël was er geen dynastie

in het leven geroepen. De zonen van Samuël hadden sowieso geen recht op de titel 'richter'. Een richter werd door de Heere Zelf geroepen. Hij bepaalde wie er op welk moment geschikt was om Israëls vijanden te verdrijven en Zijn weerspannige volk te leiden.

Hier zit ook meteen het eerste stuk van het probleem. De oudsten van het volk namen zelf het heft in handen. Zij waren met elkaar gaan beraadslagen in plaats van met de Heere.

'Toen zij zeiden: Geef ons een koning om ons leiding te geven, was dit woord kwalijk in de ogen van Samuel. En Samuel bad tot de HEERE.' (1 Sam. 8:6).

Samuël vond het verkeerd. Waarschijnlijk had hij hiermee niet alleen de eer van God op het oog, maar voelde hij zichzelf ook aan de kant gezet en was hij in zijn eer aangetast. Dat blijkt uit het antwoord wat de Heere hem op zijn gebed geeft.

'Maar de HEERE zei tegen Samuel: Geef gehoor aan de stem van het volk in alles wat zij tegen u zeggen; want zij hebben ú niet verworpen, maar Mij hebben zij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zou zijn.' (1 Sam. 8:7).

Niet Samuël werd verworpen, maar de Heere Zelf werd verworpen. Met hun verlangen naar een aardse koning verwierp het volk de Heere om Koning over hen te zijn. Tot dan toe had Hij het volk altijd uitgeholpen. Hij had hen het land gegeven. Als er vijanden kwamen deed Hij een richter opstaan die hen verlostte. Maar dit was Israël niet genoeg. Ze wilden een koning.

Ook nadat Samuël de oudsten gewaarschuwd had dat een koning zo zijn eigen wegen had en heel veeleisend zou zijn, bleven ze hardnekkig:

*'Maar het volk weigerde naar de stem van Samuel te luisteren. Zij zeiden: Nee, er moet toch een koning over ons komen. **Dan zullen***

wij ook zijn als al de volken; onze koning zal ons leiding geven en hij zal voor ons uit gaan en onze oorlogen voeren.' (1 Sam. 8:19, 20).

Hier komt de ware aard van het verlangen van het volk tot uiting. 'Dan zullen wij ook zijn als al de volken'. Dat was nu net niet de bedoeling. Israël moest niet worden 'als al de volken'. Zij moesten laten zien dat zij een ander volk waren dan de andere volken en dat zij een andere God dienden.

Hier ligt waarschijnlijk ook de betekenis van de woorden van Hosea.

'In Mijn toorn gaf Ik u een koning, Ik nam hem weg in Mijn verbolgenheid.' (Hos. 13:11).

Saul tot koning verkozen

Saul was duidelijk een opvallende verschijning. Dat lezen we al bij de eerste kennismaking met hem in de Bijbel. Hij was

'jong en knap, ja, er was geen knappere man dan hij onder de Israëlieten; vanaf zijn schouders en hoger was hij langer dan al het volk.' (1 Sam. 9:2).

Dit is de man die tot koning wordt gezalfd. Toen Samuël de olie over het hoofd van Saul uitgoot werd hij tot een vorst over Gods Erfdeel gezalfd. Hiermee werd hij tot een gezalfde, een messias (1 Sam. 10:1). Dit blijft nog even verborgen, maar te Mizpa wordt hij openlijk aan het volk voorgesteld en tot koning verkoren.

'Toen zei Samuel tegen heel het volk: Ziet u wie de HEERE uitgekozen heeft? Want zoals hij is er niemand onder het hele volk. Toen juichte het hele volk, en zij zeiden: Leve de koning!' (1 Sam. 10:24).

Het volk is in jubelstemming. De enigszins onheilspellende woorden die hier kort aan voorafgegaan waren, hadden zij waarschijnlijk nauwelijks gehoord.

*'Zo heeft de HEERE, de God van Israël, gesproken: Ik heb Israël uit Egypte geleid, en Ik heb u uit de hand van de Egyptenaren gered, en uit de hand van alle koninkrijken die u onderdrukten. **Maar u hebt heden uw God verworpen**, Die u uit al uw ellenden en uw noden verlost heeft, en u hebt tegen Hem gezegd: Stel een koning over ons aan.'* (1 Sam. 10:18, 19).

De verkiezing van Saul ging samen met de verwerping van de Heere. Daarom zegt Hosea: 'In Mijn toorn gaf Ik u een koning'.

Verkiezing en verwerping

De verkiezing kwam voort uit de verwerping van de Heere. Israël verwierp God om Koning te zijn over Israël en zo werd Saul tot koning verkozen.

Zijn verkiezing tot koning was echter niet onomkeerbaar! Saul werd niet alleen verkozen om koning te zijn over Israël, hij werd ook verworpen. Ook zijn verwerping had een oorzaak. Saul had het Woord van de Heere verworpen en daarom werd hij door de Heere verworpen. Verwerping is geen willekeur bij God vandaan. Verwerping heeft een oorzaak.

Verwerping door de Heere kan ook niet eerder plaatsvinden dan na Zijn verkiezing. Dat is het Schriftuurlijk gebruik van dit woord. Saul kon alleen verworpen worden omdat hij verkoren was. We kunnen alleen maar spreken over de verwerping van Israël, omdat het een uitverkoren volk is (Rom. 11:15). Judas kon alleen verworpen worden als discipel van de Heere, omdat hij verkoren was. Met andere woorden: er is geen verwerping door de Heere in de Schrift aan te tonen dan alleen na Zijn verkiezing.

Verkiezing dient een doel in Gods raad. Het heeft niet in de eerste plaats te maken met ons persoonlijk heil. Verkiezing is er omdat God door uitverkoren mensen Zijn voornemen der eeuwen uit wil werken.

Verkiezing geeft ook een uitnemende verantwoordelijkheid om te wandelen naar Gods Woord, wat er ook gebeurt. Het belang van gehoorzaamheid aan Gods Woord lezen we ook in het geval van Saul. Het is een buitengewoon leerzame les. We zullen daar dus ook nog even bij stilstaan.

Sauls verwerping

De oorzaak van Sauls verwerping om koning te zijn over Israël lag bij hemzelf. Wat was er gebeurd?

Samuël werd tot Saul gezonden met de boodschap om Amalek met wortel en tak uit te roeien. Mannen, vrouwen, kinderen en alle dieren. Amalek was sinds de woestijnreis van Israël de aartsvijand van het volk. Op laaghartige wijze probeerden de Amalekieten het volk te vernietigen (Ex. 17:8-16). Daarom sprak de Heere nu aldus:

'Ik heb acht geslagen op wat Amalek Israël aangedaan heeft, hoe hij zich tegen hem gekeerd heeft op de weg, toen hij uit Egypte kwam. Ga nu heen, en versla Amalek, en sla alles wat hij heeft met de ban. Spaar hem niet, maar dood hen van man tot vrouw, van kind tot zuigeling, van rund tot schaap, en van kameel tot ezel. (1 Sam. 15:2, 3).

Dit was hele duidelijke taal. Het kon niet anders dan dat Saul het ook precies zo begrepen heeft zoals het hier staat.

Na de strijd die door Israël werd gewonnen lezen we dan het volgende:

'Agag, de koning van de Amalekieten, greep hij levend, maar al het volk sloeg hij met de ban, met de scherpte van het zwaard.

Maar Saul en het volk spaarden Agag, de beste schapen en runderen, en wat bijna het beste was, de lammeren en alles wat goed was. Zij wilden die niet met de ban slaan. Maar elk gebruiksvoorwerp dat waardeloos en vergaan was, sloegen zij met de ban.’ (1 Sam. 15:8, 9).

Dit was heel duidelijk tegen het voorgaande gebod in. Dit had de Heere niet gesproken. Niets van Amalek mocht gespaard worden. Ook Agag niet. Ook het allerbeste kleinvee niet. Waarom Saul Agag heeft willen sparen is volstrekt onduidelijk; maar hij deed hier wel iets heel ernstigs mee. Honderden jaren later was daar Haman, de **Agagiet**, die het bijna voor elkaar kreeg het gehele volk uit te roeien (Est. 3:1); en wie weet wat een ellende de nakomelingen van deze Agag en andere Amalekieten nog meer op hun geweten hebben.

Dat Saul het beste van het vee wilde sparen, is misschien wel begrijpelijk, maar ook dit ging tegen Gods gebod in.

Toen kreeg Samuël als eerste de boodschap dat God berouw had over het feit dat Hij Saul tot koning had verkoren. Met die boodschap moest Samuël naar Saul. Bij Saul aangekomen, was hij het die als eerste sprak.

‘Wees gezegend door de HEERE! Ik heb het woord van de HEERE uitgevoerd.’ (1 Sam. 15:13).

Triomfantelijk verkondigde Saul dat hij het Woord van de Heere gehoorzaam was geweest en had uitgevoerd. Was dit onwetendheid van de kant van Saul? Of pure schijnheiligheid? Ik weet het niet. De gevolgen waren in elk geval hetzelfde. Beide zijn ze even erg.

Toen werd hij hier voorzichtig door Samuël op aangesproken.

‘Toen zei Samuel: Wat is dit dan voor een geluid van schapen in mijn oren, en een geluid van runderen, dat ik hoor?’ (1 Sam. 15:14).

Hoe kan ik nu het geblaat van schapen en het geloei van runderen horen. Waar komt dat geluid dan vandaan?

Nu had er toch een lampje bij Saul moeten gaan branden. Niets of niemand dwong hem ertoe om te volharden in zijn leugen. Het antwoord dat Saul aan Samuël gaf, was nog goddelozer dan de daad zelf. Hij betrok God erin. Het volk had het voor God gedaan. Ze wilden de buit van de Amalekieten aan de Heere offeren.

‘Saul zei: Die heeft men van de Amalekieten meegebracht, want het volk heeft de beste schapen en runderen gespaard om de HEERE, uw God, te offeren, maar het overige hebben wij met de ban geslagen.’ (1 Sam. 15:15).

Saul had zo zijn eigen uitleg aan het Woord van God gegeven. Het klonk nog vroom en aannemelijk ook. We hebben alles gedaan wat de Heere gesproken heeft, echt, alles. Alleen hebben we het beste van alles gespaard om aan de Heere te kunnen offeren.

Ik heb alles gedaan, behalve...

Samuël wordt er moe van. Nogmaals vraagt hij aan Saul waarom hij niet naar de stem van de Heere had geluisterd.

‘Waarom hebt u niet geluisterd naar de stem van de HEERE, maar bent u op de buit aangevallen en hebt u gedaan wat slecht was in de ogen van de HEERE?’ (1 Sam. 15:19).

Nog lijkt Saul niet erg overtuigd. Ik heb toch alles gedaan? Ik ben toch gehoorzaam geweest? Wat wil de Heere dan nog meer van me? Nu kunnen we niet meer zeggen dat het onwetendheid is. Dit is schijnheiligheid. Saul probeert zijn eigen ongehoorzaamheid nog wat te camoufleren met wat vrome woorden, maar het baat hem allemaal niets.

'Toen zei Saul tegen Samuel: Ik heb toch geluisterd naar de stem van de HEERE, en ben toch de weg gegaan waarop de HEERE mij gezonden heeft! Ik heb Agag, de koning van de Amalekieten, meegebracht, maar de Amalekieten heb ik met de ban geslagen. Het volk heeft van de buit genomen, schapen en runderen, het beste van wat onder de ban valt, om de HEERE, uw God, te offeren in Gilgal.' (1 Sam. 15:21).

Ik heb alles gedaan, behalve...

Toen bracht Samuël de zonde rechtstreeks aan het hart van Saul.

'Maar Samuel zei: Heeft de HEERE evenveel behagen in brandoffers en slachtoffers als in het gehoorzamen aan de stem van de HEERE? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerkzaam zijn beter dan het vet van rammen. Want opstandigheid is een zonde van waarzeggerij, en tegenstreven is afgoderij en beeldendienst. Omdat u het woord van de HEERE verworpen hebt, heeft Hij u verworpen, zodat u geen koning meer zult zijn.' (1 Sam. 15:22, 23).

Even vrij vertaald: wat heeft de Heere nu aan brandoffers en slachtoffers? Gehoorzaamheid aan Zijn stem is wat Hij verlangt. Daarom Saul, omdat je het woord van God hebt verworpen heeft Hij jou verworpen. Het is uit met je koningschap. De Heere heeft voor jou een ander. Opstandigheid is een zonde van waarzeggerij. Tegenstreven is afgoderij en beeldendienst.⁴

Saul had het woord van de Heere verworpen. Dat kwam openbaar in zijn houding ten opzichte van de Amalekieten. Dat was het einde van zijn koningschap. God oordeelde hem niet waardig om koning te zijn over Zijn volk en in Zijn raad te functioneren.

---

⁴ Opmerkelijk dat Saul zich naderhand ook daadwerkelijk tot waarzeggerij begaf, bij de waarzegster van Endor (1 Sam. 28).

De boodschap kwam nu wel binnen bij Saul. Wanhopig probeerde hij nog zijn zonde te belijden en zichzelf vrij te pleiten.

'Toen zei Saul tegen Samuel: Ik heb gezondigd, omdat ik het bevel van de HEERE en uw woorden overtreden heb, want ik was bevreesd voor het volk en heb naar hun stem geluisterd. Nu dan, vergeef mij toch mijn zonde, en keer met mij terug, dan zal ik mij voor de HEERE neerbuigen. (1 Sam. 15:24, 25).

Maar het was te laat. Overigens was het ook geen hele diepgaande belijdenis van zijn eigen schuld. Saul probeerde zich nog te verbergen achter de wil van het volk. Hij was er bang voor en in plaats van naar de stem van God te luisteren, luisterde hij naar de stem van het volk.

Ook voelde hij zich nog niet bepaald vernederd. Hij wilde graag zijn gezicht voor de oudsten van het volk redden.

'Hij zei: Ik heb gezondigd; eer mij nu toch voor de oudsten van mijn volk en voor Israël. Keer met mij terug, zodat ik mij voor de HEERE, uw God, zal neerbuigen.'

Hierin krijgt Saul zijn zin, maar het was het einde van zijn koningschap.

Samenvattend

Het volk verwierp de Heere om Koning te zijn en wenste een koning als de andere volken.

Saul werd verkoren om koning te zijn over Israël. Verder strekte deze verkiezing zich niet. We kunnen en mogen deze verkiezing niet uitstrekken naar Sauls persoonlijke heil of tot welk ander doel dan ook. De verkiezing van Saul betrof het koningschap over Israël in het voornemen van God.

Saul verwierp Gods Woord en daardoor werd hij door God verworpen om koning te zijn over Israël.

Het woord van de Heere was heel duidelijk tegen Saul geweest, maar hij nam het heft in eigen hand en interpreteerde dit op zijn eigen wijze.

Nadat hij door Samuël op zijn zonde gewezen werd, was hij maar uiterst traag tot een belijdenis van schuld te brengen. Eerst ontkende hij zijn schuld en daarna probeerde hij zich te verbergen achter de wil van het volk.

Saul was bang voor het volk. Even vertaald naar een praktische situatie in ons eigen leven: Saul was bang voor wat de mensen wel niet van hem zouden zeggen.

Een ieder kan de lessen uit deze gebeurtenis uit het leven van Saul, waar nodig, op zichzelf toepassen.

Algemeen:

Iemand kan niet voor een bepaalde taak verworpen worden, als hij niet eerst wordt verkoren. Verwerping komt na verkiezing.

Verwerping heeft net als verkiezing te maken met Gods voornemen der eeuwen, met Zijn raad.

